

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
Escolas de Arte e Superiores de Deseño de Galicia

Programación da disciplina

Nome do centro: Escola de Arte e Superior de Deseño Mestre Mateo.

Titulación: EE. AA. SS. en Deseño de Produto

Materia: Linguaxes e técnicas de representación e comunicación

Disciplina: Volume

Curso: 1º

Carácter: Formación Básica

Tipo: Teórico-Práctica

Docente: Uxía Santás Lamas

Ano académico: 2018/19

Índice

1	Identificación e contextualización.....	3
2	Organización dos contidos.....	3
3	Avaliación.....	6
	3.1 Criterios de avaliación.....	6
	3.2 Procedemento.....	7
	3.3 Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.....	8
	3.4 Sistemas extraordinarios de avaliación e cualificación.....	9
	3.5 Criterios e pautas para o alumnado con necesidades educativas especiais.....	10
4	Metodoloxía, recursos e actividades complementarias.....	10

1 Identificación e contextualización

Idiomas	Castelán e Galego.
Departamento	Deseño de Produto
Profesor/a	Uxía Santás Lamas
	Tecnoloxía da madeira: Manuel Delgado-Gambino Rodríguez manueldelgado-gambino@edu.xunta.es 1ªA Martes 12:20/13:20 – 1ªB Venres 9:00/10:00
	Tecnoloxía do metal: Antonio Míguez Losada amila@edu.xunta.es 1ªA Martes 12:20/13:20 – 1ªB Venres 9:00/10:00
Correo electrónico	uxiasl@gmail.com
Web	http://www.easd.es/
Créditos ECTS	Distribución horaria dos créditos ECTS: 8 créditos Horas totais: 200 horas Horas de clase semanais: 4 Horas de clase no curso (tendo en conta festivos): 1ªA- 122/1ªB- 126 Horas de traballo non presencial: 1ªA- 78/1ªB- 74 Horas titorías: 8
Horario	Horario de clase semanal: 1ªA- Lunes 16:40 a 19:00 e Martes 12:20 a 14:20/1ªB- Martes 10:00 a 12:20 e Venres 9:00 a 11:00 Horario de titorías: Mércores 10:00 a 11:00
Descritores	- Investigación do volume e a concepción espacial. - Técnicas instrumentais da estrutura, a expresión e a representación bidimensional e tridimensional. - Relación recíproca entre a técnica e a materia. - Métodos de investigación e experimentación propios da materia.

2 Organización dos contidos

BT	Bloque temático/contidos	Actividades	Temporalización	Calendario
1	Introdución á linguaxe visual bi y tridimensional Espacio e forma Elementos de deseño. Sistemas: aditivo,sustractivo,constructivo Os materiais e técnicas. O modelado O volume :a masa o plano , a liña Planos seriados	Actividad supervisada: [-D] volume como plano e liña: Construcción de volumen a partir de elementos planos, con materiais diversos:cartón, cartón pluma, madeira de balsa, acetatos, varillas... [-D] volume como masa: Modelado en plastilina duns prismas. Descomposición modular. Composicións estáticas e dinámicas.	20 Horas supervisadas	De la 1ª a 5ª semana

	A escala A proporción áurea A composición: estática, dinámica	- Actividade autónoma: Realización do portafolio		
2	☐ Módulos ☐ Seriación de elementos ☐ Tipos e variacións de repetición ☐	Actividad supervisada: ☐ Deseño de unha peza aplicada a especialidade. Actividade autónoma: Bocetos. Realización do portafolio.	12 Horas supervisadas	Da 6ª a 8ª semana
3	☐ Estructuras poliédricas. ☐ Sólidos platónicos e sólidos arquimedes... ☐ Tratamento das caras, fillos e vértices ☐ Unión de figuras ☐ Estructuras de pared ☐ Variacións.	Actividad supervisada: ☐ Deseño funcional. Traballo a realizar en grupo Actividade autónoma: Bocetos Realización do portafolio Módulo en colaboración cos talleres de madeira e forxa.	17 Horas supervisadas 1 hora semanal de talleres durante todo o curso intercalando dous grupos en forxa e madeira.	Da 9ª a 12ª semana (fechas orientativas en función de canto dura o exercicio)
4	☐ Materia, a textura e a cor. ☐ Textura: estrutura e factura ☐ Forma e estrutura.	Actividad supervisada: - Elaboración de mostraxes con diferentes materiais e diversas técnicas aplicadas a especialidade: Arrugado.Cortado.Rasgado... ☐ Elaboración de texturas Orgánicas Actividade autónoma: Texturas.Realización do portafolio	20 Horas supervisadas	Da 13ª a 17ª semana
5	☐ Formas abertas e pechadas.	Actividad supervisada: Formas orgánicas: concavas, convexas Actividade autónoma: Realización do portafolio	2 Horas supervisadas	18ª semana
6	☐ Volume, o espazo e o movemento	Actividad supervisada: ☐ Formas topolóxicas ☐ Espuma, escaiola. Actividade autónoma: Realización do portafolio	16 Horas supervisadas	Da 19ª a 22ª semana
7	☐ Técnicas constructivas. Armazóns.	Actividad supervisada:	8 Horas	Da 23ª a 24ª semana

		<p>Formas de transición.</p> <p>Armazón en arame</p> <p>Actividade autónoma: Realización do portafolio</p>	supervisadas	
8	<p>Técnicas de reproducción: moldes, materiais e ferramentas. Elementos de un molde .Tipos</p> <p>As resinas.</p> <p>Prevención de riesgos e recomendacións</p> <p>Recetario para a experimentación</p>	<p>Actividad supervisada:</p> <p>Copia mimética. Modelado en arcilla</p> <p>Realizar un molde en escaiola e silicona...</p> <p>Realizar pezas con resinas...</p> <p>Actividade autónoma: Realización do portafolio</p>	12 Horas supervisadas	Da 25ª a 27ª semana
9	<p>Proyección de elementos tridimensionais.</p> <p>Inicio á maquetación .</p>	<p>Actividad supervisada:</p> <p>Maquetas de concepto, traballo e presentación. Diseñar peza aplicada a especialidade.</p> <p>Actividade autónoma: Realización do portafolio</p>	16 Horas supervisadas	Da 27ª a 31ª semana

NOTA: A orde do programa e o seu desenrolo poderá ser alterado ou modificado segundo circunstancias e necesidades do curso.

3 Avaliación

Neste curso faranse dúas avaliacións cuatrimestrais. A primeira en Xaneiro e a segunda en Xuño.

A avaliación será: continúa, acumulativa e sumativa; coa entrega de traballos teórico / prácticos que se recollerán nun Portafolio.

Sistema de avaliación

Nas avaliacións aplicaranse as valoracións dos resultados da aprendizaxe que estará en relación co nivel de adquisición e consolidación dos obxectivos e das competencias transversais, xerais e específicas, así como dos criterios e dos instrumentos da avaliación.

A Avaliación é de carácter contínuo, polo que o proceso de avaliación ordinaria implica a asistencia regular a clases e realizar as probas teóricas e prácticas de Volume nas datas sinaladas o longo do curso.

O alumnado que asistindo regularmente non acade no proceso de avaliación continúa unha nota suficiente para superar as disciplinas (5) terá a posibilidade de superalas mediante a realización dunha proba final ou da segunda oportunidade no mes de maio-xuño.

O alumnado que supere o 20% de faltas de asistencia ás clases, terá que tentar aprobar a disciplina na proba final ordinario de maio-xuño, e de non superala, poderá concorrer á convocatoria extraordinaria de xuño-xullo.

A nota final das convocatorias sairá de facer a media que corresponda según as táboas do apartado 3.3 Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.

Para obter a media da nota final das convocatorias o alumnado terá que acadar un mínimo dun 5 na media das probas da parte teórica e da parte práctica.

Debido ao carácter presencial das ensinanzas os traballos a entregar na convocatoria ordinaria, terán que ser supervisados pola docente de Volume e entregados na data indicada, non sendo válido aquel traballo/proxecto que non cumpra este requisito, salvo causa xustificada documentalmente.

A falta de asistencia o primeiro día de realización de probas finais, salvo causa xustificada documentalmente, implica o abandono da mesma.

O alumnado que non teña presentado as probas teóricas ou prácticas o longo do curso, ou non teña entregado as probas prácticas ou proxectos nunha porcentaxe superior ao 70% do solicitado, salvo causa xustificada documentalmente, non poderá presentarse á proba final da avaliación ordinaria.

3.1 Criterios de avaliación

Os criterios a avaliar básicos son:

1. Nivel de consecución que alcance respecto dos obxectivos específicos do exercicio.

Valorarase:

- Grao de coherencia na relación entre os conceptos, as intencións, os recursos expresivos, os procedementos técnicos e os materiais utilizados.
- Grao de asimilación dos coñecementos de carácter conceptual, técnico ou actitudinal da actividade.
- Grao de adecuación entre a proposta inicial e a realización final do proxecto.

2. A coherencia e a eficacia na utilización dos recursos expresivos.

3. Os parámetros compositivos e a súa articulación (equilibrio visual, proporción, sentido de unidade, ritmos, etc.).

4. Grao de corrección técnica do proxecto:

- A adecuada selección dos materiais en relación coa proposta, así como o tratamento de superficies: textura e cor.
- A coherencia e adecuación nos procedementos técnicos dos materiais.
- O uso correcto da maquinaria e as ferramentas.

5. O nivel de creatividade e orixinalidade alcanzado; tanto na utilización dos conceptos, como na aplicación dos recursos expresivos cos procedementos técnicos.

6. A actitude do alumno no desenvolvemento do proxecto:

- O grao de implicación e compromiso.
- O grao de participación e integración do alumno na dinámica colectiva.
- O grao de aplicación nos hábitos de seguridade, limpeza e orden.

Sendo este conxunto un proceso de carácter continuado, á hora de avaliar os propios traballos, ter en conta tanto o resultado como o camiño seguido, e que durante o desenvolvemento quedarán patentes factores de valoración, como son:

Factores de valoración a ter en conta:

- Interese no tema proposto e recompilación de información relacionada co mesmo. Inclusión en todas as unidades didácticas dunha actividade consistente na elaboración por parte do alumno dun portafolio de traballo onde recolla e organice a información e documentación dos contidos sobre os que se traballa e onde reflíctanse os feitos máis significativos e as conclusións ás que chega a través das distintas actividades.
- Adecuación dos métodos e técnicas utilizados á creatividade despregada. Mediante actividades onde o alumno ha de decidir os medios expresivos que utiliza e as técnicas e os procedementos cos que ha de materializar a obra en función das premisas conceptuais previamente establecidas.
- Capacidade de autocrítica e crítica construtiva.

3.2 Procedemento

Plantexase unha avaliación continuada, cunha avaliación inicial, avaliación final e recuperación, Avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe.

- Avaliación inicial, na que se fará unha sondaxe sobre distintos aspectos do alumno (capacidades, actitudes e motivacións artísticas, etc.) e do grupo (homoxeneidade de procedencia e estudos e grao de integración e cohesión).
- Avaliación continuada, que atenderá a todas as actividades do alumno, como conduta en clase, interese e compromiso mostrado pola materia, nivel de esixencia, progresos e cambios, ao longo de todo o curso, etc. Tendo en conta que se está propoñendo un sistema de avaliación continuada, a asistencia a clase debe considerarse como un factor fundamental.
- Avaliación final. Recompilación de todo o proceso evaluativo do curso. A nota final calcularase mediante a suma dos distintos apartados, segundo a ponderación establecida en cada un.
- Recuperación. Tratará de superar o atraso sufrido por algún alumno ao longo do curso, estudando dunha forma máis detallada ás adaptacións dos contidos e actividades ás características concretas destes alumnos, para acadar a recuperación. Na avaliación ordinaria non continua e na avaliación extraordinaria, se fará un exame práctico e outro teórico. A nota será o resultado da suma dos dous exercicios.

- Será premisa indispensable a entrega dos exercicios durante o curso para superar a asignatura, así como para poder presentarse o exame final da convocatoria ordinaria.
- Terase en conta a boa presentación dos traballos (organización, limpeza, ortografía e redacción).
- Tanto na avaliación ordinaria, como na extraordinaria, cada parte puntuarase de 1 a 10, sendo imprescindible acadar o nivel requerido nas distintas partes, para superar a materia.
- Respecto das falta de asistencia se contemplarán dous tipos de faltas, as xustificadas, acreditadas pola existencia dun documento ou coñecemento do acontecido por parte do profesor, e as non xustificadas. Non se poderá aplicar a avaliación continuada a aqueles alumnos que acumulen un 20 % de ausencias, o 10% delas terán que estar xustificadas, e por outro lado aqueles que acumulen un 10% de faltas sin xustificar estarán nas mesmas circunstancia, cumpríndose o criterio marcado pola guía docente do 90%.

3.3 Instrumentos de avaliación e criterios de cualificación

O estudantes que non asistan ao 90% das clases non aprobarán a materia, perdendo a avaliación continúa.

Os presentes criterios de avaliación ríxense por:

- Decreto 172/2015 do DOG do 23 de novembro
 - https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2015/20151123/AnuncioG0164-061115-0002_gl.html.

AVALIACIÓN CONTÍNUA		
FERRAMENTA/ACTIVIDADE AVALIADA	COMPETENCIA(S)	PONDERACIÓN
Avaliacións cuatrimestrais e final:		
O alumnado presentará:		
Todos os traballos realizados na clase prácticos e teórico/prácticos.	Transversais: 1, 2, 3, 8, 14.	65%
Portafolio de traballos (Memoria de procesos).	Xerais: 2, 4, 8, 18, 19, 21.	20%
Traballo diario na aula.	Específicas: 2, 5, 6, 9.	10%
Actitude: Asistencia, participación, interese e aproveitamento .		5%
<p>SISTEMA DE CUALIFICACIÓN. Expresarase mediante unha cualificación numérica de 0 a 10, cun decimal de acordo coa lexislación vixente, que responderá directamente o grao de competencias adquirido polo alumno, de acordo a os criterios de avaliación e as porcentaxes de valoración.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 65% da nota seguimento do traballo diario práctico, e o rendemento na materia (se trae o material, o manexo de ferramentas, se segue as instrucións, se é constante en clase, se cumpre os prazos, se é limpo e se o acabado é idóneo)... Grao de adquisición das competencias e dos obxectivos relacionados co saber facer. 2. 20% da nota portafolio/memoria dos traballos. Grao de adquisición das competencias e dos obxectivos conceptuais. 3. 10% Traballo diario na aula. <p>5% Actitude e participación.</p> <p>Resultado da actitude xeral do alumno/a (atención, interese, participación, esforzo, puntualidade na entrega das actividades, respecto polo material, aceptación e cumprimento das normas e indicacións propostas pola profesora).</p> <p>*Estas 3 porcentaxes quedarán expresados en 1 soa nota ou cualificación, que será a que se publique no boletín de notas de cada avaliación.</p>		
Requisitos:		
Cando o alumno entrega o traballo fora do prazo non terá unha nota superior ao 6. En caso de ausencia o día da entrega de traballos, deberase avisar antes da		

<p>entrega, levar o certificado correspondente e pactar a entrega dos traballos pendentes coa profesora.</p> <p>Imprescindible para a presentación do traballo na fecha indicada chegar puntual.</p> <p>Non se avaliarán traballos sen supervisar ou dirixir pola profesora nin fora de data salvo casos excepcionais xustificados.</p> <p>A non superación de varios traballos implicará que o alumno teña que recuperar as partes suspensas.</p> <p>A nota final do curso será a media das dúas avaliacións.</p> <p>Conservación dos traballos avaliados. Dada a dificultade de conservación dos traballos finais a profesora conservará as reproducións fotográficas incluídas no portafolio (memoria de procesos).</p>
RECUPERACIÓN DA AVALIACIÓN CONTÍNUA.
Os exercicios non superados terán que recuperarse ao longo do curso, utilizando o horario de clase e titorías.
O alumnado deberá traer as ferramentas e os materiais necesarios para facer os traballos.

3.4 Sistemas extraordinarios de avaliación e cualificación

A data, hora e lugar do exame estará fixado pola Xefatura de Estudos e serán expostos nos taboleiros da escola.

Debido ao carácter presencial das ensinanzas, os traballos a entregar na convocatoria extraordinaria, terán que ser supervisados pola docente de Volume nas horas de titorías establecidas nos días marcados para estas actividades/probas correspondentes á avaliación extraordinaria, non sendo válido aquel traballo/proxecto que non cumpra este requisito.

Para obter a nota final consistente na media das partes que forman a proba extraordinaria, o alumnado terá que acadar un 5 en cada unha delas.

A falta de asistencia o primeiro día de realización das mesmas, salvo causa xustificada documentalmente, implica o abandono da mesma.

AVALIACIÓN ORDINARIA E EXTRAORDINARIA		
FERRAMENTA/ACTIVIDADE AVALIADA	COMPETENCIA(S)	PONDERACIÓN
EXAME TEÓRICO-PRÁCTICO/MEMORIAS Exame dos contidos da programación onde se avalía de xeito conxunto toda a materia.	Transversais: 1, 2, 3, 8, 14. Xerais: 2, 4, 8, 18, 19, 21. Específicas: 2, 5, 6, 9.	30%
EXAME PRÁCTICO/PROXECTOS Constará dun exercicio práctico.		70%
<p>Estarán obrigados á realización dunha proba:</p> <p>Cando o alumno a pesar de realizar todas as actividades propostas durante o curso e participar con regularidade non alcance os obxectivos mínimos da materia.</p> <p>O alumno que por distintos motivos ou circunstancias persoais non asistiron con regularidade a clase e faltanlle dous ou mais traballos.</p> <p>Os alumnos non presentados ou que superen as falta de asistencia (o 20% de faltas), que a pesar de non asistir ao curso, teñen legalmente, o dereito para realizar o exame final.</p> <p>Antes de realiza-la convocatoria extraordinaria programaranse actividades de recuperación obrigatoria dos coñecementos e competencias non adquiridas no período ordinario.</p>		
O alumnado deberá traer as ferramentas e os materiais necesarios para facer as probas, na data e no horario fixado polo centro.		

3.5 Criterios e pautas para o alumnado con necesidades educativas especiais

Se vera o nivel do grupo dende comezo de curso, adaptando de este modo a programación o grupo. Para as/os alumnas/os que por diferentes causas presenten dificultades para alcanzar os obxectivos da materia preséntanse alternativas como adaptacións curriculares específicas ou estratexias motivadoras que apoiem a súa adecuación ao nivel xeral do grupo. O alumnado utilizará as horas de tutorías para reforzar e mellorar as súas dificultades.

A entrevista co alumno/a, individualmente ou en pequenos grupos, resulta de gran utilidade, aproveitando a resolución das posibles dúbidas.

A observación das actitudes persoais do alumno/a, da súa forma de traballo, de como resolve as dificultades que se atopa, etc.

A revisión e análise dos traballos dos alumnos/as permiten comprobar o desenvolvemento da actividade. Revisando e corrixindo de forma continua o traballo de clase, así como as conclusións que presenten do seu traballo; as súas actuacións, para a resolución de exercicios.

4 Metodoloxía, recursos e actividades complementarias

Os criterios que se tiveron en conta para temporalizar os contidos foron:

1. A duración do curso.
2. As horas lectivas semanais: 4 horas.
3. A tipoloxía dos traballos. Asignándolle o tempo de dedicación en función da súa dificultade, buscando sempre un equilibrio.
4. Os períodos vacacionais.

Non obstante, se deberá ter en conta á realidade do grupo (nivel, número de alumnos...) adaptando a temporalización a realidade do grupo.

En función das características específicas do alumnado faranse adaptacións da programación:

- A programación adaptarase aos coñecementos previos, ao nivel global e particular da clase.
- Importancia de todo o proceso.
- Adaptarase a diversidade.
- Nos casos en que sexa necesario a/o alimna/o pederá realizar actividades de apoio e reforzo programadas de acordo ás necesidades particulares.

Actividades introdutorias.	Explicación aos alumnos/as dos contidos da materia ao longo do curso, incidindo nas competencias e nos contidos que se traballan, a metodoloxía e o sistema de avaliación.
Exposición maxistral.	Explicación por parte da profesora na aula dos contidos dos temas ou unidades didácticas enumeradas.
Prácticas presenciais	Resolución por parte do alumnado dos exercicios prácticos propostos en cada tema, a partires dos contidos teóricos.
Prácticas non presenciais	Resolución por parte do alumnado das actividades e problemas propostos nalgúns temas mediante traballos autoxestionados onde completará os coñecementos teórico-prácticos.
Práctica individual.	Desenvolvemento dos exercizos propostos en cada tema, mediante traballo presencial e non presencial, aplicando os coñecementos explicados na clase. . Revisar e corrixir de forma continua o traballo de clase, individual ou de grupo.

Portafolio	Constará das seguintes partes: <ul style="list-style-type: none">• <i>Búsqueda de información.</i> Toma de información, inspiración.• <i>Investigación.</i> Definición do traballo.• <i>Formalización do proceso do proxecto co uso de técnicas, materiais e métodos.</i> Presentación e acabado da maqueta.• Presentación do Proxecto en soporte dixital ou gráfico.
Exposición e debate.	Exposición e defensa por parte do alumnado de algún dos traballos realizados o longo do curso.
Titoriais docentes.	A súa finalidade é resolver dúbidas, tutelar e coordinar as prácticas.
Actividades de avaliación	Formativa <ul style="list-style-type: none">- Comprender o funcionamento cognitivo fronte as tarefas.- Adaptar os procesos aos progresos e dificultades. Sumativa <ul style="list-style-type: none">- Comprobar si se adquiriron as competencias previas.- Establecer balances dos resultados.
Actividades complementarias.	Actividades realizadas para complementar a formación, academicamente dirixidas, relacionadas cos contidos e realizadas cos contidos e realizadas no centro ou fora del.

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS
BIBLIOGRAFÍA BÁSICA
Wucius Wong. Fundamentos del diseño bi y tridimensional. Editorial Gustavo Gili. Barcelona 1982.
Barry Midgley. Guía completa de escultura, modelado y cerámica. Técnicas y materiales. Editorial Herman Blume.
José Luis Navarro Lizandra. Maquetas, modelos y moldes. Materiales y técnicas para dar forma a las ideas. Ed. Publicacions de la Universitat Jaume I. 2005.
BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA
John Plowman. Enciclopedia de técnicas escultóricas. Editorial Acanto. 1995.
Matila C Ghyka. Estética de las proporciones en la naturaleza y en las artes. Editorial Poseidón.

Scott. Fundamentos del diseño. Edit.Limusa Noriega editores.
Le Corbusier. El Modulor y Modulor 2. Editorial Poseidón.Barcelona 1980.
Faith Shannon.Papelmanía Ideas para crear con papel. Editorial Anaya.
Manfred Maier. Procesos elementales de proyección y configuración. Editorial Gustavo Gili.
Paul Jackson. Técnicas de plegado para diseñadores y arquitectos. Ed. Promopress
Bjarki Hallgrímsson. Diseño de producto. Maquetas y prototipos. Ed. Promopress
Bruno Munari. Diseño y comunicación visual. Editorial Gustavo Gili. 1977.
Bruno Munari. ¿Cómo nacen los objetos? Editorial Gustavo Gili.
Bruno Munari. El arte como oficio. Editorial Gustavo Gili.
Matila C Ghyka. Estética de las proporciones en la naturaleza y en las artes. Editorial Poseidón.
Paul Jackson. Técnicas de plegado para diseñadores y arquitectos. Ed. Promopress
Paris Matia. Procedimientos y materiales en la obra escultórica. Ed. Akal. Bellas Artes.

A Profesora,

Uxía Santás Lamas.

En Santiago de Compostela, a 25 de setembro de 2018.